

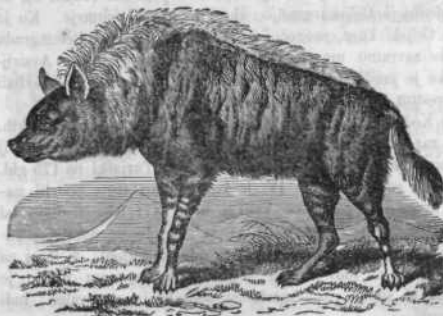
Komaj si je mestice nekoliko opomoglo in se utrdilo, zadene ga že druga nezgoda. Leta 1491. je ljuti Turek zopet jako žalostno gospodaril po Kočevskem. Komaj sezidano in za silo utrjeno mestice je zopet razdjal. Cesar je zaukazal naslednje leto vsem prebivalcem po okolici, naj pomagajo mestno obzidje pozidati. Tudi je cesar istega leta privolil Kočevarjem, ki so mnogo kvare trpeli, da smejo kupčevati z živino, platnom in drugimi izdelki po Hrvatskem in drugod. To pravico so jim pozneje potrjevali tudi drugi deželni gospodje. Večina Kočevarjev se še danes živi o kupčiji raznih izdelkov po avstrijskih in inostranskih deželah.

Friderikov naslednik Maksimilijan I. je potrdil mestu vse pravice, katere mu je dal njegov oče (1493. l.). A grad Friderikstein in mesto je zastavil Juriju Turnu za 11.000 goldinarjev. A ta je zelo grdo delal s svojimi podložniki. Ko se je leta 1515. vnel po Kranjskem tako imenovani kmetijski punt, bil je on prva žrtva tega upora. Pozneje nahajamo Kočevskega lastnika Franja Ursinija grofa Blagaja, ki je s svojim očetom pribežal pred Turki iz Slavonije (1547. l.). Za tega časa je privolil Ferdinand I. mestu, da sme vsak četrtek imeti trg, ker je mesto blizu sovražnika in na nerodovitem svetu ter sleherni dan izpostavljeno ropanju in napadom, in ker je bilo vselej zvesto Avstrijskej hiši (v 24. dan jan. 1546. l.). Nadvojvoda Karol je dovolil meščanom pobirati mostnino po jeden vinar od vsake tovrne živine, da bodo laže ohranili mesto v dobrem stanu proti turškim napadom, ki se češče prigode (1564. l.). Ker so se pa tovarniki znali izogniti sitnej mitnini, dovolil je deželni knez, da se pobira mitnina četrť milje na okolo. Tudi Ferdinand II. je te in jednake svobodsčine potrdil mestu (v 17. dan feb. 1597. l.).

(Konec prihodnjš.)

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Hijena.

Mnogo je ljudi, ki še danes mislijo in še celo verujejo, da so kušcerice in pajki strupeni. Kdo bi se potem čudil, ako se je verovalo in se še danes veruje, da so hijene najgrozovitejše živali na svetu.

Muhamedani verujejo, da psi izgubé glas, ako se le sence od hijene pritaknejo,

ter ne morejo potem več lajati. Takó tudi verujejo, da znajo hijene s človeškim glasom priklicavati ljudi, ter ta glas vsacega človeka privabi. — Pripovedujejo tudi to, da tistemu, kdor bi se usojal ubiti hijeno, mózga usahne.

Pri vsakej stvari, o kateri se mnogo govori, navadno ni niti polovice resnice, in takó je tudi tukaj. A toliko moramo opómneti, da so hijene v resnici zelo grde in zoprne zveri. Rekel bi, da so podobne nekoliko svinjam in volkovom, a vender se zelo razlikujejo od njih. Nekoliko nas opominajo tudi na psa, ali tudi pasja podoba je le spačena in pokvečena v teh živalih. Hijene imajo stisneno telo, debel vrat in močno, debelo glavo, grd in močen gobec. Prednji nogi ste krivi in daljši od zadnjih. Hrbet je grivast in se strmo spušta do košatega repa. Dlaka je na ledjih nakuštrana in sivo-umazane barve. Oči so globoko upadene, nemirne in se po noči zelenkasto svetijo, da je videti, kakor bi hudoba gledala iz njih. Zatoraj mislijo Arabci, da so hijene od Boga prokleti coperniki, ki se po noči v hijene izpreminajo.

Hijene so močne zveri. Po dnevi ležijo v podzemeljskeji jami ali pa v skalnatem brlogu ter ga zapusté še le, kadar se je noč ulegla na zemljo. Neizrečeno so lákome in požrešne. Slastno pogoltnejo vse, kar jim pride pred gobec, bodi si presno meso ali mrhovina, kost ali kri, ter ga ni takó gnjusnega živinskega odpadka, da bi ga hijene ne pohlastale. Mrhovino ovohajo že iz daleč ter prihajajo rjoveč druga za drugo, vsaka bi rada vse sama požrla. Kar je hijena zgrabila, tega ne izpusti z lepa, naj bi jo topli in bodi si kakor koli prebijali.

Hijene delimo v dve vrsti: progave in lisaste hijene. Progave živé po severnej Afriki in južnej Aziji; velike so kakor kak mesarski pes, jako bojazljive ter se nikoli ne upajo na človeka.

Lisaste so močnejše in tudi hudobnejše od progavih ter so še celó človeku opasne. Dogodilo se je že, da je taka hijena ugrabila in odvelkla otroka ter še celó spečega odraslega človeka napadla. Lisaste hijene se dobé samó v južnej in vzhodnej Afriki.

Mlado hijeno je móči s tepežem in gladom ukrotiti, da gre za človekom kakor pes. Tako ukročeno hijeno vidimo v zverinjakah ali menažerijah, kjer jo v kletkah z železnimi mrežami kažejo ljudem za denar, kakor druge inozemske živali.

Razne stvari.

Drobtine.

Lahko noč.

Mirna noč pokriva zemljo
Vse v naravi sladko spi,
Le iz temno-čudne hoste
Pesen slavčeka doni:
Pesen rahla, — lahko noč!

V svojem gnezdu skrit v grmovji
Pevec nočni še bdi.
Njega mila, sladka pesen
Se v tihoti še glasi:
Pesen mila, — lahko noč!

Milo slavček žvrgoláva
V nočnem miru in prepóva
Milo pesen, — lahko noč!

I. Zagorski.

Računske naloge.

(Priobli H. Podkrajšek.)

I. Jožek, Nežica in Franček so dobili od matere pehar orehov. A razdelili so jih med sé takó, da jih je dobila Nežica 10 menj nego Jožek, in Franček, ki je bil najmlajši,